

Padėkime vaikams pažinti pasaulį: žaiskime ir eksperimentuokime kartu

Žaidimas yra geriausias pagrindas tolesniam vaiko mokymuisi. Ikimokyklinukams nereikalingas direktyvus raidžių, skaičių, piešimo mokymas. Vaikai yra labai smalsūs ir, jei aplinka yra palanki, dažniausiai jie patys išmoksta šių dalykų žaisdami ir tyrinėdami.

Nuo pat pirmos savo gyvenimo dienos vaikas bando suprasti, koks yra pasaulis. Jis tyrinėja aplinką griebdamas, ridendamas, mesdamas, dėdamas daiktus į burną. Mes tai vadiname žaidimu, o vaikams – tai rimta veikla, kuriai jie naudoja visus prieinamus įrankius.

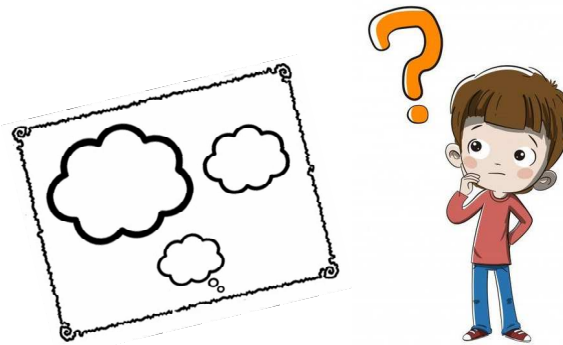
8 savaičių kūdikis mokosi bendravimo ypatumų, kai „kalbasi“ su mama ar tėčiu – guguoja, tėvai jam atsako, šypsosi, kūdikis stebi tėvų atkartojamas išraiškas. Tai pirmieji žaidimai, kurių metu kūdikis jau pradeda mokytis, kad kalbama paeiliui, pradeda suprasti savo ir kitų emocijas.

18 mėnesių mažylis mokosi, ką reiškia aukštai–žemai, viršuje–apačioje, sunku–lengva, kai dūksta žaidimų aikštelėje. Vaikas jaučia savo kūną ir pradeda suprasti savo galimybes.

3 metų vaikas jau žaidžia vaidybinius žaidimus, kurie lavina fantaziją, skatina spręsti bendravimo problemas ir ugdo socialinius įgūdžius.

Albertas Einšteinas sakė, kad žaidimas yra geriausias būdas tyrinėti. Vaikai mokosi, kai jiems yra suteikiama ne per didelė atsakomybė už tai, ką daro, leidžiama daryti klaidų, savarankiškai priimti sprendimus ir pasirinkti. Svarbu gerbti vaiko savarankišką mokymąsi.

Maži vaikai mokosi integruotu būdu, pavyzdžiui, matematika ir menai jiems negali būti atskirti – vaikas piešia debesėlius ir juos suskaičiuoja.

Vaikui būtina žaisti ir vienam, ir su kitais žmonėmis. Vienas statydamas pilį iš kaladėlių vaikas mokysis sukaupti dėmesį, dirbti savarankiškai, pasikliauti savimi. Tą patį žaidimą žaisdamas su kitais žmonėmis, vaikas mokysis dalytis, suprasti kitų jausmus, bendradarbiauti.

Žaisdami vaikai mokosi pažinti save, aplinką, kitus žmones. Jie mokosi spręsti problemas, bendrauti, taip pat ugdomi kūrybingumą, vadovavimo ir „derybų“ įgūdžius. Vaikai išmoksta laikytis taisyklių, sulaukti savo eilės.

Žaidimas skatina ir įgūdžių, reikalingų mokantis skaityti, rašyti, skaičiuoti, raidą. Kalbiniai įgūdžiai gerėja žaidžiant žodinius žaidimus, pasakojant istorijas, bendraujant su kitais. Vaiko motorika lavinama, kai jis bėgioja, laipioja, šokinėja, mokosi paimti ir paleisti daiktus. Žaisdamas vaikas tyrinėja aplinką, supranta, kaip veikia tam tikros priemonės, suvokia pagrindinius fizikinius reiškinius (lengvumas, sunkumas, greitumas, lėtumas, žemės trauka ir kt.).

Žaidimas labai svarbus vaikams dar ir dėl to, kad įtraukia tėvus. Turbūt nieko nėra svarbesnio vaikui, nei laikas, praleistas žaidžiant su tėvais.

Malonūs potyriai kuria malonią gyvenimo patirtį. Žaisdamas ir įsivaizduodamas vaikas gali įgyvendinti savo svajones, įveikti baimes, nemalonias patirtis. Žaidimas padeda vaikams suprasti aplinką ir išmokti joje veikti.

Stebėkite: kiekvienas vaikas yra unikalus. Jūsų vaikas gali turėti ypatingų gebėjimų ar ypatingų poreikių. Bandykite nustatyti, kokie įgūdžiai vaikui svarbūs tam tikru raidos etapu, ko jam trūksta, kas įdomu, patinka. Tam tikrais raidos etapais vaikai yra itin imlūs tam tikroms užduotims.

Dalyvaukite: naudingiausias vaikui žaidimas yra tada, kai suaugusysis aktyviai dalyvauja ir žaidžia kartu su vaiku, o ne tik paduoda žaislus ir prižiūri. Būkite kūrybingi: atraskite vaiką savyje. Trumpam pamirškite giežto(-os), kontroliuojančio(-os) tėvo / mamos vaidmenį. Žaiskite ir panaudokite žaislus kūrybiškai.

Linksminkitės: žaidimas turėtų būti smagus visiems, nekelti nerimo. Kai vaikas mato, kad ir jums malonu, jis nori žaisti vis labiau. Spontaniškumas ir smagumas žaidžiant leidžia atsipalaiduoti ir jums, ir vaikams. Šitaip kuriami jūsų bendri malonūs prisiminimai. Taip pat ir vaizduotė, kūrybingumas ir kiti įgūdžiai (rašymo, skaitymo, matematiniai, vaidybiniai) lavėja, kai sąlygos yra palankios – vaikas jaučiasi ramiai, saugiai, aplinka nekelia įtampos.

Padėkite: leiskite vaikui vadovauti ir nuspręsti, ką ir kaip jūs žaisite. Žaiskite jo lygmeniu ir suteikite tik tiek pagalbos, kad jis galėtų toliau judėti savo tikslo link ir jį pats pasiekti. Galbūt jam reikia, kad kilstelėtumėte aukščiau, kur geriau matyti, o gal paskatinimo ieškant, kur gali derėti dėlionės detalė. Suteikite galimybę priimti iššūkius: mokyti vaikus reikėtų pradėti nuo to, ką jie jau sugeba. Kai vaikas mokosi šliaužioti, galite daiktą patraukti šiek tiek toliau, kad jis pasistengęs pajustų judėjimo džiaugsmą ir savo galimybes. Kai vaikas pradeda žaisti įsivaizdavimo žaidimus, pasiūlykite, kad kaladėlės gali tapti garažu jo mašinoms. Žaisdami netikrinkite vaiko gebėjimų ir nereikalaukite iš vaiko to, ko jis dar negali. Aktyvus mokymas, kaip taisyklingai sakyti, rašyti, skaityti, gali mažyliui sukelti daug nerimo. Vaikas, bijodamas suklysti, ims vengti šių veiklų ir ateityje gali susidurti su mokymosi sunkumais. Jei norite, kad vaikui gerai sektųsi mokykloje, ankstyvoje vaikystėje jam būtina suteikti galimybę daug žaisti.

Vaikų žaidimai pagal jų raidą

Nuo gimimo iki 12 mėnesių

Žaisti su kūdikiu pradedama stimuliuojant jo pojūčius. **Jo žaidimo įrankiai: akys, ausys, nosis, rankos ir burna.** Augdamas vaikas atranda savo kūną ir jo galimybes. Vėliau išmoksta pasiekti ir sugriebti objektus, pradeda žaisti su žaislais. **Būdamas 9 mėnesių pradeda suprasti priežastis ir pasekmes:** „Jei paspausiu mygtuką, gros muzika.“

Žaidimai:

Kalbėkitės su vaiku, imituokite jo skleidžiamus garsus, išraiškas, sulaukite atsakymo. Paskatinkite kūdikį atkartoti jūsų veiksmus.

Slėpynės. Užsidenkite veidą rankomis, skarele, ar kitu daiktu ir netrukus vėl atidenkite. Kūdikiui patiks jus stebėti. Kiek vėliau jis pradės jūsų ieškoti už „uždangos“. Dainuokite ir šokite. Klausykitės įvairios muzikos, stebėkite, kokia muzika patinka jūsų mažyliui. Neverta nerimauti dėl klausos ar balso ypatumų – vaikas mėgaujasi jūsų dainavimu, koks jis bebūtų. Kai vaikas jau laiko rankose daiktus, galite leisti jam būgnuoti – daužyti įvairius objektus lazdele ir stebėti, kokius garsus tai skleidžia. Šitaip vaikas ims suprasti priežasties ir pasekmės ryšį; taip lavinama motorika ir stimuliuojama klausa.

Žaiskite su kamuoliuku. Paskatinkite mažylį atrasti, kaip jis gali naudoti kamuoliuką. Greit jis išmoks, kad

gali jį mesti, ridenti, laikyti, kaip, beje, ir kitus saugius žaislus.

Suteikite vaikui galimybę tyrinėti įvairių spalvų, formų, tekstūrų objektus: minkštus, kietus, šiltus, šaltus, švelnius, šiurkščius, sunkius, lengvus, didelius, mažus, ryškius, margus ir kt. Žaislai: Stimuliuojantys pojūčius: barškučiai, kramtukai, minkštos knygelės ir kt. Žaislai, kurie padeda suprasti priežasties ir pasekmės ryšį: saugūs muzikiniai žaislai, iššokantys, atsidarantys, judantys.

Nuo 12 iki 24 mėnesių

Šiame amžiuje vaikui žaidimų galimybės labai išsiplečia. Jis jau labiau bendrauja, išmoksta stovėti ir vaikščioti. Vieni vaikai tyrinėja aplinką aktyviau, kiti ramiau. **Svarbu pastebėti, kokią veiklą mėgsta jūsų vaikas. Šiuo metu vaikai taip pat pradeda žaisti vaizduotės žaidimus.** Jie ne tik atkartoja tai, ką mato, bet ir kuria savo realybę – smėlio dėžėje, vonioje ar lėlių namelyje. Šitaip vaikai bando suprasti, koks didelis, įdomus, sudėtingas ir smagus yra šis pasaulis.

Žaidimai: Tokio amžiaus vaikams svarbu daug kartų kartoti, kad jie suprastų, kaip veikia tam tikri dalykai. Jie gali labai ilgai pilstyti vandenį iš vieno puodelio į kitą, kol supras, kas yra „pilnas“ ir „tuščias“. Jiems gali patikti skaityti tą pačią knygą daug kartų, klausytis tos pačios dainos prieš miegą. Tokie pasikartojimai suteikia vaikams galimybę nuspėti, ko jie gali tikėtis, ir suteikia saugumo jausmą. Šiuo metu vaikams patinka patiems dainuoti ir šokti. Taip pat šis laikas tinkamas išbandyti įvairius muzikos instrumentus – metalofoną, vaikišką pianiną, dūdelę... ir kurti savo muziką. Traukti ir stumti. Kai jau mažylis gali pakankamai gerai vaikščioti, jam patinka traukti įvairius objektus, pririštus virvele, arba stumti (pavyzdžiui, mažus vežimėlius). Sudėti ir išimti. Galite naudoti įvairaus dydžio plastikinius puodelius ar dėžutes: iš jų statyti bokštus, taip pat sudėti vieną į kitą. Šio amžiaus vaikams patinka matyti, ką gali jų rankos: spaudinėti mygtukus, atidarinėti dėžutes, versti puslapius. Šitaip jie supranta, ką gali atrasti – saldainį dėžutėje ar gražius paveikslėlius knygoje. Taip pat jiems gali patikti piešti pirštais, minkyti plastiliną ar molį, minkyti kempinę, pilną vandens.

Žaislai: Imituojantys tikrus daiktus: plastikiniai įrankiai, maistas, gyvūnėliai. Skatinantys spręsti problemas: formų, spalvų, dydžių rūšiavimas, įvairaus dydžio indeliai. Stumiami ir traukiami žaislai.

Nuo 24 iki 36 mėnesių

Šiame amžiuje vaikai mokosi spręsti problemas, kalba ir nori žaisti su kitais vaikais. Iš pradžių tai nėra taip paprasta, bet žaisdami jie išmoks socialinių įgūdžių. Šiuo metu vaikai taip pat pradeda labai daug fantazuoti ir kurti savo istorijas ir taisykles. Dažnai šios fantazijos padeda vaikams įveikti nemalonias patirtis, pavyzdžiui, išsiskyrimą su tėvais darželyje.

Žaidimai: Aktyvūs žaidimai. Parke ar žaidimų aikštelėje vaikai gali ne tik fiziškai judėti bet ir žaisti kartu su kitais vaikais. Taip pat ir namie galite įrengti vaikui tinkamą erdvę laipiojimui ir judėjimui: minkštą kampą šokinėjimui ir griuvinėjimui, „tunelį“ iš dėžės landžiojimui, neaukštus ir saugius paviršius laipiojimui.

Dėlionės: šiuo metu vaikai jau gali pradėti dėlioti paprastas dėliones iš kelių detalių. Tai lavina jų erdvinį mąstymą, padeda sutelkti dėmesį.

Persirenginėjimas: puikiai tinka įvairiausios kepurės, sijonai, skaros. Šios priemonės padės įsijausti į įvairius personažus. Vaikams tokie žaidimai ypač smagūs ir naudingi.

Žaislai: Kūrybinės priemonės: dažai, kreidelės, modelinas. Daiktai, kuriuos vaikai gali panaudoti vaizduotės žaidimuose: lėlės, kaukės, kostiumai.

Nuo 36 mėnesių...

Eikite pasivaikščioti į parką. Šio amžiaus vaikams svarbu matyti pasaulio įvairovę.

Žaidimai: Ramus žaidimas. Vaikams nebūtina nuolat aktyviai žaisti. Ramus knygelių vartymas, istorijų klausymas, piešimas yra taip pat labai svarbios veiklos, kurios padeda lavinti vaizduotę, kalbinius, dėmesio koncentravimo, savarankiškumo įgūdžius. Dažnai vaikams patinka žaisti su smėliu, moliu ar plastilinu. Tai juos ramina ir padeda atsipalaiduoti. Pakviesdami vaiką kartu gaminti maistą turtinate jutiminę jo patirtį, suteikiate galimybę lavinti smulkiuosius raumenis ir tobulinti socialinius įgūdžius. Mažylis jausis reikšmingas, kad gali įsitraukti į suaugusiųjų veiklas.

Vaidybiniai žaidimai. Suteikite vaikams galimybę naudotis įvairiausiomis priemonėmis – persirengti ar kitaip sukurti personažus. Vaidindami vaikai išreiškia savo jausmus, taip pat mokosi pamatyti situaciją kito akimis.

Žaisdami „Parduotuvę“ mažyliai mokosi skaičiuoti, tinkamai elgtis socialinėse situacijose, spręsti problemas; **žaisdami „Ligoninę“** – mokosi rūpintis kitais. Įsitraukite į šiuos žaidimus ir jūs. Žaisdami kartu galite padėti sukurti įvairesnių situacijų ir geriau pažinti savo vaiką, sužinoti, kokius jausmus jis išgyvena tam tikrose situacijose.

Žaidimai su taisyklėmis. Šio amžiaus vaikai jau gali išmokti tam tikras žaidimo taisykles ir jų laikytis. Tai turėtų būti ne per daug sudėtingi ir smagūs žaidimai. Juos žaisdamas vaikas mokosi laimėti ir priimti nesėkmes. Nepamirškite, kad to paties amžiaus vaikai mąsto nevienodai ir mėgaujasi skirtingais užsiėmimais. Taip pat svarbu atsiminti, kad net jei vaikui reikia stimuliacijos ir objektų įvairovės, jis puikiai gali apsieiti ir be prabangių ar ypatingų žaislų.

Mylimiausias vaiko žaislas esate jūs, Mieli Tėveliai...